

SDĚLENÍ PRO ŠKOLY č. 11 / 2021

Účast studenta vysoké školy při výuce v mateřské a základní škole (praxe či náslechy)

V Praze dne 5. října 2021

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

čas od času se setkáváme s otázkou, za jakých podmínek je možná přítomnost studenta vysoké školy ve vyučovací hodině. Student se při své praxi totiž běžně seznamuje s osobními údaji dětí, žáků a pedagogů. Na co je třeba dát pozor při jeho zapojení do výuky z pohledu ochrany osobních údajů? Odpovídáme v následujícím textu.

Žádná právní norma přímo neupravuje přítomnost studenta při výuce

Ačkoliv přítomnost třetích osob ve vyučování není právním řádem nijak upravena, § 29 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ukládá škole povinnost zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí a žáků při vzdělávání. To znamená, že ředitel školy může prostřednictvím svých nástrojů, které mu předpisy dávají do ruky, upravit vnitřní provoz školy včetně přítomnosti třetích osob ve výuce.

Jedním z těchto nástrojů je školní řád. Ten může obsahovat ustanovení o provozu a vnitřním režimu školy a jeho podmínkách podle § 30 odst. 1 písm. b) a § 165 odst. 1 písm. a) školského zákona. Součástí školního řádu může tedy být úprava přítomnosti třetích osob ve výuce.

Nicméně sama existence takového ustanovení školního řádu nestačí k tomu, aby byl student zavázán k jeho dodržování. Navíc je nutné na situaci také pohlížet z pohledu ochrany osobních údajů. Tím, že je třetí (cizí) osoba přítomna při výuce, seznamuje se s osobními údaji pedagogů, dětí a žáků, kterými mohou být kromě jména a příjmení, také úroveň znalosti dětí a žáků, známky, výsledky, pedagogické schopnosti učitelů. Při on-line výuce to navíc mohou být majetkové poměry dětí a žáků a další. Pokud by se tyto údaje dostaly k nepovolené osobě, která nemá zákonný důvod účastnit se výuky, mohlo by se v krajním případě jednat o bezpečnostní incident.

Uzavření smlouvy se studentem nebo se školou studenta je bezpečnější varianta

Ovšem i když bude školní řád obsahovat pravidla přístupu třetích osob do výuky, i tak musíte studenta k jeho dodržování zavázat. Postup je analogický jako u zákonných zástupců a žáků. I oni musí (obvykle na začátku školního roku) potvrzovat, že se se školním řádem seznámili. Tedy i student musí seznámení potvrdit.

Co se týká ochrany osobních údajů, musí být student, který se dostává v rámci své pozice do kontaktu s osobními údaji, být seznámen s tím, že osobní údaje musí chránit. Často se to děje formou podepsání tzv. mlčenlivosti, vztahující se na osobní údaje. V případě distanční on-line výuky je vhodné upozornit studenta také na to, že si nesmí pořizovat záznam výuky, obrazový ani zvukový, ledaže by to bylo výjimečně a výslovně stanoveno a dohodnuto jako součást jeho studijního úkolu a zůstalo pod kontrolou školy.

Co tedy z výše uvedeného vyplývá? Školní řád by měl vždy pamatovat na situace, za jakých podmínek do výuky může vstoupit třetí osoba, v tomto případě student školy. Ten musí být s těmito pravidly prokazatelně seznámen. Zároveň musí být student seznámen se směrnicí pro nakládání s osobními údaji ve škole. Tento postup je vhodný především pro situace, kdy je student pouze na náslechu a aktivně se do výuky nezapojuje.

Pokud ovšem chcete zvolit závaznější formu úpravy vztahu mezi studentem a Vaší školou, doporučujeme uzavřít smlouvu podle občanského zákoníku mezi ním a Vaší školou, nebo mezi Vaší školou a školou studenta, kdy student bude zavázán nebo poučen svojí školou. Smlouva už by přímo upravovala závazek mlčenlivosti, ujednání o seznámení se s pravidly výuky a možnosti studenta pracovat s osobními údaji ve škole.

Tento postup doporučujeme především v situacích, kdy student bude aktivně učit.

Co když školní řád neupravuje přítomnost třetích osob ve výuce?

Pokud nebude školní řád obsahovat pravidla o přítomnosti třetích osob při vyučování, doporučujeme ve všech situacích ošetřit přítomnost studenta právě výhradně smlouvou podle výše uvedeného.

Na závěr dodejme, že jestliže student absolvující praxi navíc kromě náslechu v hodinách také vyučuje, vykonává tím práci ve smyslu § 2 zákoníku práce, a je tedy nutné s ním smlouvu tak či tak uzavřít (nejlépe dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti). Za takto vykonanou práci mu náleží odměna. Povinnost mlčenlivosti pak bude součástí této smlouvy či dohody, včetně ustanovení o dodržování vnitřních pravidel školy, jak byly popsány výše. Se zněním mlčenlivosti Vám pomůže pověřenec.